

RUSEPROSJEKTET I VARPA 2018

ÅRSRAPPORT FOR 2018

Fangststatistikk anadrom fisk, ål og innlandsfisk fra rusa i Varpa mai – oktober 2018. Gjennomgang av driften av rusa og resultatene fra årets prosjekt. Evalueringer og vurderinger. Oversikt sportsfiskefangstene i 2018. Statistikker for de 9 årene ruseprosjektet har vært i drift.

Innhold:

Side 1 : Innholdsfortegnelse og kart

Side 2 : Forord/ Sammendrag

Side 4 : Kort oppsummering av ruseprosjektet i Varpa 2018

Side 6 : Sportsfisket 2018

Side 7 : Arbeid 2018

Side 8 : Evalueringer/vurderinger 2018

Side 10 : Gjennomgang av årets drift av rusa

Side 16 : Statistikk for de 9 årene rusa har vært i drift

Side 17: Sportsfisket 2018 - 2010

Side 18 : Vurderinger etter 2018-sesongen og momenter for 2019-sesongen

Førord/Sammendrag

Nå har rusa i Varpa vært fortløpende i drift i 9 år (2010 – 2018) fra isen går av vatnet om våren til isen legger seg om høsten. I år ble rusa satt ut 22. mai og det er ganske seint. Det var en kjølig vår og isen lå lenge i hele vassdraget. Rusa ble tatt på land 22. oktober, så i alt var det 153 driftsdøgn.

Vannstanden i Varpa og vassføringa i hele vassdraget var god helt til midten av juli. Da fulgte en 3 ukers periode hvor vassføringa var så liten i Varpelva at det kom ikke opp laks eller stor sjørret i vassdraget, kun små sjørret og ål. Vannstanden i elvene var svært stor hele høsten, i perioder var det flom i vassdraget. Det var gode gyteforhold for laks og sjørret denne høsten.

I alt ble det registrert 517 villaks, og det er bra tall for dette vassdraget. Det ble registrert oppgang av 538 sjørret, mye små sjørret, og dette er den største registreringen av sjørret som har vært de 9 årene rusa har vært i drift. Det ble registrert 184 ål, til dels mye stor ål, og mye tyder på at det nå er veldig stabilt med ål i vassdraget. Det ble ikke registrert oppdrettslaks. I 2018 var det mer smålaks (under 600 mm) i vassdraget enn på mange år.

Vårsesongen var elendig med tanke på oppgang av laks. Det kom svært lite med laks opp i mai og denne trenden fortsatte fram til 13. juni. Fra midten av juni og hele juli var det god oppgang av laks. Sjørreten begynte først å få god oppgang da vi kom til juli, og både juli og august var en svært god oppgangsperiode for sjørret.

I mai hadde samtlige laks som kom opp garnskader, og det samme hadde de få fiskene som kom opp i begynnelsen av juni. Det ble mye mindre med garnskadd laks utover sommeren og det var lite garnskadd laks om høsten.

Mye tyder på at det var en svært god utgang av smolt fra Varpavassdraget våren/ forsommeren 2018, i hvert fall har det aldri før vært registrert så mye smolt i rusa i mai/juni.

Ruseprosjektet viser at det er store svingninger i laksebestanden i Varpa fra år til år. Rusa viser også at sjørretstammen nå er god og i fortsatt vekst. Det er svært positivt at det ikke har kommet oppdrettslaks opp i vassdraget i 2018. Fra midten av juni og i juli var det en del laks med lus. Mesteparten av laksen, 348 fisker, kom opp i dette tidsrommet, og da hadde 13, 5 % fisk med lus, men få lus pr. fisk. Totalt hadde 10, 3 % av laksen lus i 2018. 3,9 % av sjørreten hadde lus i 2018, samtlige av disse fiskene kom opp i vassdraget i juli og august.

Ruseprosjektet i Varpa ble i 2018 støttet økonomisk av Fylkesmannen i Nordland, Miljødirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Cermaq Norway, Ellingsen Seafood, Nordlaks og The Quartz Corp. Den økonomiske støtten dekker på langt nær kostnadene ved å drive prosjektet, mye av arbeidet gjøres på dugnad. I 2018 jobbet 2 mann med å drifte rusa i Varpa.

Det blir stadig viktigere å få til ei fullfinansiering av ruseprosjektet i Varpa fordi det er viktig å ha et slikt prosjekt over et langt tidsrom. Kunnskap fra rusedriften i Varpa er svært verdifull både lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg gir prosjektet svært god informasjon om villaks, sjøørret og oppdrettslaks i et område der oppdrettsnæringa er stor.

Innbundet utgave av ruserapporten har med de 3 delrapportene som har blitt utarbeidet i 2018 og som har blitt sendt alle involverte parter i løpet av 2018-sesongen.

Drag, januar 2019

Stig Tangen

Foto: Stig Tangen

KORT OPPSUMMERING AV RUSEPROSJEKTET I VARPA 2018

Fangsttall

Villaks	517
Sjørret	538
Sjørøye	0
Oppdrettslaks	0
Regnbueørret	0
Pukkellaks	0
Ål	184
Smolt	112
Lakseyngel	27
Innlandsørret	168
Innlandsrøye	68

Totalfangst (lakseyngel og smolt) ikke medregnet: 1457

Størrelse på villaksen i 2018

Under 400 mm:	0 stk
400 – 499 mm:	73
500 – 599 mm:	309
600 – 699 mm:	78
700 – 799 mm:	73
800 – 899 mm:	11
900 – 999 mm:	3

Størrelse på sjørret i 2018

Under 300 mm:	129 stk
300 – 399 mm:	294
400 – 499 mm:	81
500 – 599 mm:	28
600 – 699 mm:	6

Gjenfangst av villaks

Registreringene av fiskene i rusa viste at 3,4 % av laksen hadde gytt her også i 2017.

Lus

Lus på laks

Det ble registrert lus på 10,3 % av årets oppgang.

Lus på sjøørret

Det ble registrert lus på 3,9 % av årets oppgang.

Garnskader

Det ble registrert garnskader på 4,6 % av årets laks i løpet av hele sesongen.

Det ble registrert garnskade på 0,4 % av sjøørreten som kom opp i vassdraget.

Laks med garnskader og sopp i mai 2018

Sportsfisket 2018

Fisketid: 1. juni – 31. august

Kvote: 3 laks pr. fisker, ikke kvote på sjøørret.

Samtlige elver har vært stengt for fiske hele sesongen.

Laks

Fangst av laks: 21 stk.

15 laks under 3 kg, 6 laks mellom 3 og 7 kg. Største laks 4, 0 kg.

Snittvekt: 2, 5 kg

Samlet vekt: 52, 1 kg

Sportsfiskefangstene utgjør 4, 1 % av årets oppgang registrert i rusa.

Dersom beregningene gjøres ut fra hva som var gått opp av laks i selve sportsfiskesesongen, dvs. til og med 31. august; 448 laks, er fangstene 4, 7 % av oppgått laks i dette tidsrommet.

Sjøørret

Fangst av sjøørret: 44 stk.

Snittvekt: 0, 76 kg

Samlet vekt: 33, 3 kg

Dette utgjør 8, 2 % av årets oppgang registrert i rusa.

Dersom beregningene gjøres ut fra oppgang i fiskesesongen; 376, er fangstene 9, 5 % av oppgått sjøørret i dette tidsrommet.

Det ble i alt solgt 110 fiskekort; 48 døgn, 9 ukekort og 53 sesongkort.

Fangstrapportering: 75, 4 %.

Arbeid med rusa

Det har blitt tatt skjellprøver av alt av laks (unntatt 12 hanlaks om høsten der skjellene satt veldig godt fast), tatt skjellprøver av samtlige sjøørret over 350 mm og også av en del sjøørret mellom 300 og 349 mm, registrert lus og skader/garnskader på fisken, og all fisk har blitt målt lengde på. Tidligere merket fisk har blitt registrert. Det har vært mulig å fastsette kjønn på det aller meste av laksen fra midten av juli. Alt av laks, og de største sjøørretene, har blitt merket.

Samtlige skjellprøver er oversendt NINA i Trondheim.

Samtlige ål blir registrert og det blir forsøkt å måle lengde på hver ål. Det er svært tidkrevende å jobbe med ål, og så lenge ål-registreringene ikke blir mer «verdsett» fra fagmiljøene i form av økonomisk støtte, er det et tidsspørsmål hvor lenge dette skal være et arbeidsfelt innenfor ruseprosjektet i Varpa.

I siste del av juli og første del av august ble vanntemperaturen ved rusa målt til 22 grader, og i år har det vært mye tilgroing av maskene både på ledegarna og i selve rusa. Rusa måtte reingjøres 2 – 3 ganger i uka fra begynnelsen av juli og helt fram til midten av september. Ledegarna og rusa ble reingjort ved risting og bruk av piasavakost. I begynnelsen av august ble rusa flyttet litt dypere fordi det begynte å vokse en god del siv akkurat der rusa stod. I september og oktober var det mye merarbeid med rusa fordi det var enormt høy vannstand og veldig strøm i vatnet. Flom førte med seg greiner og røtter. Det ble denne høsten brukt svært mye tid på å holde rusa og ledegarna funksjonelle. I perioder begynte mye på rek å legge deler av ledegarna ned mot bunnen og noen ganger trykket de rusa ned.

Det er generelt en økende tilgroing av siv i området der rusa står og i et belte på ca. 50 m videre ned mot elveutløpet. Fra midten av august er det kun ei lita åpen renne i vatnet på 1, 5 – 2 m bredde som er uten vekst av tett siv i dette området.

Evalueringer/vurderinger 2018

2018 hadde en god oppgang av laks, og kanskje kunne oppgangen vært vesentlig bedre i mai/begynnelsen av juni dersom det ikke hadde vært et så omfattende ulovlig fiske i sjøen med garn. Det er betenkelig at det kommer så lite laks opp i starten på sesongen, og mye tyder på at det har blitt fisket en god del ulovlig med garn i sjøen siden alt av laks som kom opp i Varpa i dette tidsrommet hadde garnskader.

2018-sesongen var det beste sjørret-året siden rusa kom i drift, og det har vært mye små sjørret selv om det også var innslag av noen veldig store sjørreter til å være i Varpavassdraget.

Oppgangen/registreringen av ål var god, og det er mye stor ål. I år kom den første ålen opp allerede i slutten av juni, men dette var kun et enkeltindivid. Neste ål kom i slutten av juli (vanlig tid for den første oppgangen). September var den store oppgangsmåned for ål.

Det er en meget bra størrelse på en del av laksen, lite laks mellom 600 og 800 mm, men i år fikk vi innslag av mye smålaks, og det er flere år siden sist. Tendensen de siste årene har vært at det har blitt stadig mer større laks som har kommet opp i vassdraget. Fangstrapporteringene til sportsfiskerne viste ei snittvekt på 2,5 kg, mens fisken i 2016 og 2017 hadde ei snittvekt på 2,63 kg og 2,6 kg.

Med tanke på at det har kommet opp mye laks som har vært rundt 2 kg og under 2 kg, så er det tydelig at denne smålaksen ikke har vært bitevillig i 2018. Også sjørretfangstene til sportsfiskerne viser at den minste fisken ikke har vært bitevillig. Men det er rapportert inn fra fiskerne at de har sluppet ut en god del sjørret på 200 – 400 g.

I slutten av mai og den første uka i juni ble det registrert et rekordhøyt antall smolt i rusa. Tidligere har det vært anslått at når smolt har kommet i rusa om våren, så har dette vært smolt som har møtt villaks på vei opp i Varpa og smolten har da snudd og blitt med villaks inn i rusa. Dette kunne ikke være tilfelle i 2018 da det nesten ikke kom villaks opp i vassdraget i dette tidsrommet.

I alt hadde vassdraget ca. 22 dager i sommer der det var for lite vatn i Varpelva til at laks og større sjørret kunne komme seg opp fra havet.

Det ble ikke tatt pukkellaks i rusa. Men det ble innrapportert fangst av 2 pukkellaks (1,1 kg og 1,2 kg) i sjøen utfor Varpvågen i slutten av august. vassdraget.

Her kan det nevnes at det fra sportsfiskere på sjøen har blitt rapportert inn til grunneierlaget 11 laks og 17 sjøørreter fra dorgefiske og fiske med stang fra land. Største laks 5, 2 kg. Dette er fangster i sjøområdet som lokalt kalles «Innersida» (islagt hele vinteren) og dekker havområdet mellom Kaldvågstraumen og Rødtangstraumen. Dette havområdet knyttes opp til elvene Litjvasselva, Svartdalselva og Varpelva. Mest sannsynlig er innrapporteringen fra sjøfisket svært mangelfull.

Det ble i 2018 ikke tatt oppdrettslaks i rusa.

I alt ble det registret lus på 10, 5 % av villaksen, men ikke mye lus pr. fisk, ca. 2 lus pr fisk med lus. I 2017 var dette tallet 8, 5 %, i 2016 8, 4 %, mens det tilbake i 2012 var 23, 7 %. I 2018 var det en del fisk med lus, men det som er positivt er at det var svært få lus på fisken. Det meste som ble registrert var 5 lus på 1 laks.

Hos sjøørret var det lus på 3, 9 % av fisken. I 2017 var det 1, 2 %, i 2016 0, 3 og i 2015 5, 8 %. I 2018 var det i snitt 2, 7 lus pr. sjøørret som hadde lus. Det meste var 8 lus på 1 sjøørret.

Det forekommer et ulovlig garnfiske i vassdraget, særlig i Kvannvatnet, Mellomvatnet og Storvatnet. I 2018 kom det også melding om ulovlig garnfiske i Varpa uten at grunneierlaget eller oppsynet klarte å finne garn. Det ble i alt beslaglagt 4 garn av det lokale oppsynet i Mellomvatnet og Storvatnet. Samtlige elver i vassdraget patruljeres jevnlig av lokal oppsynsmann, ikke minst etter at sportsfiskesesongen er avsluttet.

I forbindelse med tynningsfisket med garn etter små røye i vassdraget om våren og om høsten, ble det i alt sluppet ut 16 laks og 31 sjøørret. Samtlige fisker var blitt klippet i rusa i 2018. I Storvatnet ble det om våren sluppet ut 1 vinterstøing, denne var blitt klippet i rusa i 2017.

Den dagen da rusa ble tatt på land (22. okt.) var det 1 utgytt holaks (520 mm), 5 ål og 4 sjøørret i rusa. Dette tyder på at det kommer opp en del fisk i vassdraget veldig seint, og at det er en del laks som gyter i Varpelva og som deretter går opp i Varpa.

GJENNOMGANG AV ÅRETS DRIFT AV RUSA

Størrelsen på laksen og tidsrom for oppgang i 2018

	Mai	Juni	Juli	August	Sept	Okt	Totalt
Under 400 mm:	0	0	0	0	0	0	0
400 – 499 mm:	0	12	51	4	2	6	75
500 – 599 mm:	0	112	84	59	19	3	277
600 – 699 mm:	0	24	19	11	21	3	78
700 – 799 mm:	5	32	7	12	17	0	73
800 – 899 mm:	0	5	0	6	0	0	11
900 – 999 mm:	0	0	0	3	0	0	3

Størrelsen på sjørretet og tidsrom for oppgang i 2018

	Mai	Juni	Juli	August	Sept	Okt	Totalt
Under 300 mm:	0	0	35	64	26	4	129
300 – 399 mm:	0	4	77	182	19	12	294
400 – 499 mm:	0	14	42	14	5	6	81
500 – 599 mm:	0	0	18	8	2	0	28
600 – 699 mm:	0	0	2	2	2	0	6

Vinterstøinger

Det var 1 vinterstøing inn i rusa i vår/sommer, den gikk inn i rusa 5. juni. (I 2017 var det 6 vinterstøinger i rusa) Sportsfiskerne rapporterte i juni om at de hadde fått 8 vinterstøinger, 3 av disse laksene var så hardt skadd at de kunne ikke slippes ut igjen.

Laks med skader

I juni ble det funnet skader på 5 laks (500 mm langt hakk inn i halefinnen, 580 mm store skader/sår på sporen, 650 mm stort sår i siden (se bildet), 690 mm sår bak på siden, 780 mm så å si hele ryggfinnen revet bort).

I juli var det skader på 4 laks (440 mm skadd ryggfinne, 540 mm skadd spor, 550 mm skadd spor, 690 mm stort kjøttår i siden). I august var det skader på 2 laks (500 mm halve gjellelokket på den ene siden var borte, 940 mm helt uten ryggfinne).

Laks med skade

Garnskader laks

I alt var det 4,6% av årets laks som hadde garnskader.

Mai:	100,0	%	(garnskader hos laks mellom 700 og 800 mm)
Juni:	3,7	%	(4,5% garnskader hos laks mellom 500 og 600 mm) (6,25 % garnskader laks 700 – 800 mm)
Juli:	2,5	%	(garnskader hos laks mellom 440 og 700 mm)
August:	3,9	%	(garnskader hos fisk mellom 490 og 540 mm)
September:	1,4	%	(laks på 580 mm)
Oktober:	0,0	%	

Garnskader sjøørret

I juli ble det registrert garnskader på 2 sjøørret; 520 mm og 590 mm.
Totalt var det 0,4 % garnskadd sjøørret.

Lus

Villaks

Det ble i alt registrert lus på 10,3 % av oppgått laks.

Mai: 0 % laks med lus

Juni: 16,6 % laks med lus (laks under 500 mm 0 % lus)

(500 – 599 mm 19,6 % lus, 2,7 lus pr fisk)

(600 – 699 mm 23,7 % lus, 2,5 lus pr fisk)

(700 – 799 mm 8,0 % lus, 2 lus pr fisk)

(800 – 899 mm 0 % lus)

Juli: 9,9 % laks med lus (laks under 500 mm 5,9 % lus, 1,3 lus pr fisk)

(laks 500 – 599 mm 13,1 % lus, 2,5 lus pr fisk)

(laks 600 – 699 mm 0 % lus)

(laks 700 – 799 mm 28,6 % lus, 2,5 lus pr fisk)

August: 6,3 % laks med lus (under 500 mm 0 % lus)

(500 – 599 mm 6,8 % lus, 2 lus pr fisk)

(600 – 699 mm 0 % lus)

(700 – 799 mm 16,7 % lus, 3 lus pr fisk)

(800 – 899 mm 0 % lus)

(900 – 999 mm 0 % lus)

September: 0 % laks med lus

Oktober: 0 % laks med lus

Gjennomsnittet på antall lus pr. laks som hadde lus ble totalt 2,3 lus pr. laks.

Sjørret

I alt var det lus hos 3,9 % av sjørreten som ble registrert i rusa.

Mai: Ikke registrert sjørret

Juni: 0 % sjørret med lus

Juli: 8,6 % sjørret med lus (under 300 mm 0 % lus)

(300 – 399 mm 9,1 % fisk med lus, 1,9 lus pr fisk)

(400 – 499 mm 14,3 % fisk med lus, 1,7 lus pr fisk)

(500 – 599 mm 11,1 % fisk med lus, 3 lus pr fisk)

(600 – 699 mm 50 % fisk med lus, 1 lus pr fisk)

August: 2,2 % sjørret med lus (under 300 mm 0 % lus)

(300 – 399 mm 3,3 % fisk med lus, 4,7 lus pr fisk)

(0 % lus på sjørret over 400 mm)

September: 0 % sjøørret med lus

Oktober: 0 % sjøørret med lus

Tidligere klippet laks/gjenfangst av villaks

Av årets registrering av laks var det 18 sikre registreringer av laks som også hadde vært klippet i rusa i 2017, 3, 4 % av årets oppgang. Disse fiskene kom opp i vassdraget i juni og september, og var fisk over 700 mm. Basert på tallet fra oppgangen i 2017 betyr dette at 5, 9 % av laksen som gikk opp i 2017 for å gyte kom tilbake i 2018.

Ål

Ålbestanden i Varpa er nå stabil og god. I 2018 ble det registrert 184 ål, i 2017 var det 210 ål, i 2016 228 ål og i 2015 217 ål. Ål er ikke så glad i sterk strøm og store elver, så derfor hadde den ikke optimale elv for oppgang i rusa i høst. Likevel var september den beste oppgangsmåneden, da kom 53, 3 % av årets ål i rusa. Sannsynligvis var det en god del ål som kom opp i vassdraget og passerte utenom rusa.

Sjefen på The Quartz Corp, Steinar Anshus, var med på tømning av rusa en dag i juni

Kvaliteten på laks og sjørret

I juni var det 3 sjørret som var magre (430 mm, 430 mm og 440 mm). I juli kom det opp i vassdraget 2 laks som var magre (670 mm og 680 mm). Ellers var det meget god kvalitet på laks og sjørret. Den største laksen som ble registrert i rusa var 960 mm, og den gikk inn i rusa i slutten av august. Den største registrerte sjørreten var 695 mm, også denne ble registrert i rusa i slutten av august.

Oppsyn/ Ulovlig fiske

Oppsyn i vassdraget og i vågen har vært utført av lokal oppsynsmann. Varpavassdraget grunneierlag bruker mye av inntekten de får til engasjement av oppsyn. Dette går på bekostning av en del andre tiltak som skulle ha vært utført. Men grunneierlaget og kommunene ser det som svært viktig å ha et godt oppsyn

i dette vassdraget.

I Varpavassdraget har det blitt gjort beslag av 4 garn i Mellomvatnet/Storvatnet, og de fleste av disse garnene var stormaskete. Alt av beslaglagte garn har blitt levert lensmannen i Hamarøy. Det har 2 ganger i september kommet inn tips om ulovlig garnfiske i Varpa, men da grunneiere/oppsynsmann har kommet dit, har det ikke vært mulig å finne noe. Elvene i vassdraget har blitt jevnlig kontrollert fra mai til oktober. Det er svært vanskelig å gjennomføre et godt oppsyn av lokal oppsynsmann i selve vågen, dvs. i området rundt elvemunningen i havet, da mye av det ulovlige fisket foregår fra båt. (Varpelva er totalfredet for fiske, og ved elvemunningen ut i havet er det 100 m fredningssone på begge sider).

Ruseprosjektet viser at det foregår et ulovlig garnfiske i sjøen. Heldigvis ser det ut som om det i 2018 var av mindre omfang enn året før. I 2018 var vi tilbake til det gamle mønsteret for ulovlig garnfiske; det er mest garnskadd fisk om våren/tidlig sommer. I 2017 og 2016 var det veldig med garnskadd fisk som kom opp i vassdraget i juli, noe som ikke forekom i så stor grad i 2018. Det ulovlige garnfisket om høsten ser ut til å være lite av nå, noe som var svært omfattende for en del år tilbake.

Mye av det ulovlige garnfisket skjer nok i det nære havområdet, men en liten del av garnskadene på fisken er gamle.

Oter

Det har i 2018 kun vært observasjon av 1 oter, dette var en svært stor oter, antagelig gammel, som nok har oppholdt seg i dette området av Varpa i veldig mange år. Det har i år ikke vært skader på laks som helt sikkert kan tilbakeføres til oter. Sist vinter ble det gjort funn i Kvannelva av ganske mye delvis oppspist laks ved hullene på den islagte elva.

Ørn

Det er ei ørn som store deler av sommeren og høsten sitter i ei osp som henger langt ut over Kvannelva. Denne ørna stuper ned og tar mye fisk i elva når elva er lita. Hvor stor fisk den klarer å ta er usikkert. Ørna har et eldorado ved elva om vinteren når den kan spise opp fisk som oteren har latt ligge på elveisen.

Lom

Rundt 10. juni stod det mye smolt for øverenden av Varpa. En dag kom det to lomer og la seg midt i smoltområdet. Disse dykket i smoltstimen og spiste mye fisk. Dagen etterpå var det 5 lomer som lå og jaget på smolten og de ble observert med mye smolt i nebbene. Disse 5 lomene holdt på i 3 dager og spiste smolt. Da det ikke ble observert mer smolt her, var også lomene borte.

STATISTIKK FOR DE 9 ÅRENE RUSA HAR VÆRT I DRIFT

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Laks	517	328	501	432	702	366	813	375	270
Sjørørret	538	461	370	313	59	115	82	216	155
Sjørøye	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Oppdrettslaks	0	0	10	0	3	4	4	9	10
Regnbueørret	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Pukkellaks	0	9	0	0	1	0	1	1	0
Ål	184	210	228	217	44	18	53	123	73
Smolt	112	60	33	20	14	13	26	46	59
Lakseyngel	27	44	60	66	27				
Vinterstøinger	1	6	28	4	3	4	2	4	5
Innlandsrøye*	68	123	139	113	93	106	129	66	25
Innlandsørret *	168	194	187	131	53	69	88	120	89

Oppdrettslaks *Innslag i % av oppgått laks*

	0	0	1,99	0	0,43	1,08	0,49	2,4	4,7

Fisk med *lus* av totalt oppgått fisk (%)

Laks	10,3	8,5	8,4	4,9	11,3	9,8	23,7	3,5	8,4
Sjørørret	3,9	1,3	0,27	5,8	0,0	0,0	2,4	4,2	0,6
Oppdrettslaks			0,0		0,0	0,0	0,0	11,2	23,1

Garnskadet laks (%) 4,6 19,8 16,6 2,5 0,43 1,1 4,6 1,1 2,5

Skadet laks (%) 2,1 2,7 2,6 4,2 3,0 4,9 1,7 1,9 1,5

Gjenfanget fisk (%) 3,4 2,3 9,6 7,8 17,8 7,9 5,7 20,0

Antall rusedøgn 153 160 158 161 172 163 159 178 156

Villaks; lengdegruppe med mest fisk i mm

2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
500-599	700-799	600-699	600-699	400-499	600-699	500-599	500-599	500-599

*Rusa er ikke satt for å fiske innlandsfisk, rusa registrerer kun det som kommer opp Varpelva og den fisken som oppholder seg i det lille området av Varpa nedenfor rusa. Derfor viser ikke rusefangstene av ørret og røye nødvendigvis mengden av disse fiskeslagene i vatnet.

Sportsfisket 2018 – 2010

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Antall laks	21	18	32	57	15	29	31	21	29
Samlet kilo laks	52,1	47,3	83,2	135,5	23,8	59,7	70,3	46,2	63,8
Snittvekt i kg	2,5	2,63	2,6	2,4	1,6	2,06	2,3	2,2	2,2
Antall sjøørret	44	25	36	52	16	26	14	41	26
Samlet kg sjøørret	33,3	18,4	33,5	24,9	16,3	21,2	9,8	31,9	29,9
Snittvekt i kg	0,76	0,74	0,93	0,67	1,02	0,82	0,7	0,78	1,15
% uttak fisket laks i forhold til oppgått laks:									
	4,1	5,5	6,4	13,2	2,1	7,9	3,8	5,7	10,5
% uttak fisket sjøørret i forhold til oppgått sjøørret:									
	9,5	5,4	9,7	16,6	27,1	22,6	17,1	19,0	16,8
Innleverte fangstrappporter fra sportsfiskerne (%):									
	75,4	81,6	80,6	81,6	80,0	80,7	81,1	80,8	81,0

Vurderinger etter 2018-sesongen og momenter for 2019

Gjennomføringa av ruseprosjektet fungerer meget godt. Det er tydelig at rusa er plassert på en meget gunstig plass i Varpa. Det kan bli litt strøm her når vatnet er veldig stort, men sivet tar en del av for strømmen. I det tettvokste sivet rundt rusa blir det et åpent parti i vatnet akkurat der rusa står, og laksen søker seg mot dette snevre området inn mot rusa. Etter at fiskene er sluppet ut igjen, sprer de seg langs sørsiden eller langs nordsiden av vatnet. Flesteparten av fisken søker seg mot elvestrømmen fra Kvannelva for nordsiden av Varpa. En del av laksen kommer rett i rusa når den kommer opp fra Varpelva. Noen lakser bruker både 1 og 2 døgn på å omstille seg fra hav/elv til vatnet. Da «leker» den seg veldig i vannflaten helt for nerenden av Varpa.

Prosjektet er svært arbeids- og tidkrevende og arbeidet pågår både helg og hverdag. Det er i denne sammenheng ønskelig å klare å få til ei fullfinansiering av prosjektet, særlig med tanke på at ruseprosjektet har pågått i flere år og målet er å videreføre det i ennå mange år.

I dag er det to personer som deler på jobben med å gjennomføre feltarbeidet i ruseprosjektet.

Det er fortsatt ønskelig å få på plass ei ruse som også registrerer all fisk på utgang fra vassdraget. Da kan bl.a. følgende kartlegges:

- Tidsrom for utgang av smolt og mengden smolt hvert år
- Tidsrom for utgang av vinterstøinger og mengde vinterstøinger hvert år
- Kartlegge om laks og sjørret i utgangspunktet har naturlig ned- og oppvandring(er) mellom sjø og vatna om sommeren/høsten
- Kartlegge (når og om) tidlig-gytere av laks går ut i havet om høsten før november
- Kartlegge om det er sjørøye som slipper seg ut i havet om våren etter at rusa blir satt ut
- Kartlegge om innlandsørret søker seg ned til Varpelva for å gyte om høsten
- Kartlegge om røye søker seg mot nerenden av Varpa for å gyte, evt går på Varpelva for å gyte (Røya gyter i strøm i Kvannelva)

Den viten/kunnskap som prosjektet gir, er svært verdifull både for det offentlige, oppdrettsnæringa, lokalsamfunnet og allmennheten. Dette prosjektet gir lokalt et meget godt grunnlag for å sette riktige kvoter på fisk, fisketider og evt. fredninger av soner/elver.

Lokalt gir ruseprosjektet ei god ramme når ny driftsplan skal utarbeides innen forvaltning av vassdraget.

Den nye driftsplanen for Varpavassdraget skal være ferdig vinteren 2019.

Beskatningen av laks og sjøørret i sportsfiskesammenheng ikke er stor. Mye av dette skyldes nok at samtlige elver i vassdraget er totalfredet for fiske. Men Varpavassdraget er svært verdifullt som fiske- og friluftsområde, og for mange er ikke det aller viktigste å få så mye fisk. Stadig flere uttrykker glede over at vassdraget har åpnet for fiske i 3 måneder, at det er godt tilrettelagt for fiske og at vassdraget er en svært viktig sosial arena.

Det ulovlige fisket i vassdraget er bekymringsfullt, og det er et prioritert område for grunneierlaget å få bort dette ulovlige fisket. Det arbeides for å få på plass ei kommunal oppsynsordning i samarbeid med Fjelltjenesten. Det jobbes også med å få SNO til å prioritere oppsyn i fjordene i Nord-Salten.

Hamarøy kommune blir i 2019 å starte arbeidet med å sette en fredningssone for fiske på hver side av Varpvågen inn mot Varpelva.

Kommunene i Nord-Salten og Varpavassdraget grunneierlag lanserer Varpavassdraget som et rent villaks-vassdrag. Oppdrettsfisken som kommer opp i vassdraget blir tatt ut av vassdraget ved hjelp av rusa.

Med tanke på at Varpavassdraget ligger i et område med mye oppdrett i sjøen, virker det ikke som om oppdrettsnæringa har stor negativ innvirkning på vassdraget og fiskebestandene. Kvaliteten på laks og sjøørret er god, og det er relativt lite med lus på fisken. Rusesatsinga er et godt overvåkings/forskningsprosjekt som til enhver tid vil gi kunnskap om hvordan oppdrettsnæringa påvirker dette viktige smålaksvassdraget.

Ruseprosjektet gir også status for utviklingen til ålbestanden.

I 2019 skal det klopplegges og ryddes langs enda flere stier langs vassdraget, og det skal settes ut flere bord- og benker og info-skilt. Det skal bl.a. settes opp skilt ved Varpelvas utløp i havet, slik at alle som kommer med båt kan få god informasjon. Særlig er dette viktig med tanke på å unngå at det fiskes i Varpelva (som er fredet).

I 2018 ble det for første gang solgt flere fiskekort via nett/mobil enn på Drag Landhandel. Men det er viktig å opprettholde fiskekortsalget, samt informasjon, på den lokale butikken.

Varpavassdraget grunneierlag trekker vinnere blant de som har leverer fangstmelding for fiske, og dette har pågått i 20 år. Det er 1 premie for voksne; fritt valg av fiskeutstyr hos Drag Landhandel for kr 500, og 1 premie for barn/ungdom; fiskeutstyr på butikken for kr 250.